

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 21.11.2024

Vår ref.: 202409652-6 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden etter CACM art. 74 nr. 1

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett SF (Statnett) den 23. mai 2024. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 74 nr. 1.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett som TSO² skal utarbeide flere metoder for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

² "TSO" er en forkortelse for "Transmission System Operator". Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå: Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

andre TSOer i kapasitetsberegningssregionene Norden og/eller Hansa, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS³.

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven⁴, jf. CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning, er metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningssregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet etter CACM artikkel 74 nr. 1.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 23. mai 2024 mottok RME forslag til metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningssregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett i henhold til CACM artikkel 74 nr. 1, jf. artikkel 9 nr. 1.

Den 15. november mottok RME en ny utgave av forslag til metode etter CACM artikkel 74. Statnett hadde ved en feil oversendt en eldre utgave den 23. mai. Det er forslaget som ble tilsendt den 15. oktober som ligger til grunn for vår vurdering.

Metoden er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOene i kapasitetsberegningssregionen Norden.

1.3. Metodeforslagets innhold

Forslaget inneholder en metode for kostnadsdeling mellom relevante TSOer for bruk av spesialregulering⁵ og mothandel⁶ for kapasitetsberegningssregionen (CCR) Norden.

Med kostnader menes de faktiske kostnadene og inntektene som TSOene pådrar seg eller mottar for å avhjelpe en fysisk flaskehals i nettet ved bruk av samordnet spesialregulering og mothandel⁷.

Metoden beskriver fem alternativer for å fordele kostnader og inntekter avhengig av ulike situasjoner.

Det første alternativet omhandler situasjoner hvor spesialregulering og mothandel benyttes på et kritisk nettelement eller en kraftoverføringskorridor eid av en TSO for å øke

³ Med unntak av Island og Liechtenstein

⁴ Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

⁵ Med spesialregulering menes mer spesifikt anskaffelsen av opp- eller nedregulering innenfor et budområde for å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Spesialregulering kan ha grensekryssende relevans.

⁶ Med mothandel menes mer spesifikt anskaffelsen av opp- eller nedregulering mellom to budområder for å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Mothandel vil ut ifra sin definisjon alltid ha grensekryssende relevans.

⁷ Statnett skal utforme og legge frem forslag til en egen metode for den samordnede prosessen for spesialregulering og mothandel for døgn- og intradagmarkedet for CCR Norden etter CACM artikkel 35. Forslaget til metode etter CACM artikkel 35 vurderes og godkjennes av RME i et eget vedtak.

kapasiteten i kapasitetsberegningen for døgn- og/eller intradagmarkedet. I dette tilfellet dekkes kostnadene av TSOen som etterspør tiltaket.

Det andre og tredje alternativet omhandler situasjoner hvor spesialregulering og mothandel benyttes på en mellomlandsforbindelse eid av mer enn en TSO. I disse tilfellene deles kostnader likt mellom de ansvarlige TSOene.

Det fjerde alternativet omhandler situasjoner hvor spesialregulering og mothandel aktiveres grunnet feil i AC- eller DC-nettet tilhørende en TSO i CCR Norden. I dette tilfellet dekkes kostnadene av TSOen som etterspør tiltaket.

Det femte alternativet omhandler situasjoner hvor en TSO i CCR Norden aktiverer spesialregulering og mothandel etter forespørsel fra en TSO i en nærliggende CCR. I dette tilfellet dekkes kostnadene av TSOen som etterspør tiltaket.

Metoden angir hvilke data som hver TSO må innhente om spesialregulering og mothandel som benyttes. Disse dataene skal publiseres på ENTSO-E sin transparensplattform.

Implementeringen av metoden er tett knyttet til og avhengig an implementeringen av metoden for samordnet spesialregulering og mothandel i CCR Norden etter CACM artikkel 35.

1.4. Høring og konsultasjon

Metodeforslag utformet i henhold til CACM artikkel 74 omfattes ikke av plikten til å sende metodeforslaget på høring som omtales i CACM artikkel 12. TSOene i CCR Norden har derfor ikke gjennomført en høring.

1.5. Koordinering under behandling av saken

RME har deltatt i NordREG for å komme frem til en felles enighet med de øvrige nordiske reguleringsmyndighetene om innholdet i metoden.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,

- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,
- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer⁸, ACER⁹, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

Statnett skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til RME for godkjenning i tråd med CACM artikkel 9 nr. 1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

RME skal etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 10, vurdere metodeforslaget innen seks måneder.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget.

CACM artikkel 74 beskriver rammene for metoden. Det spesifiseres at metoden skal inneholde løsninger for deling av kostnader for de tiltakene som har grensekryssende relevans. Metoden skal som et minimum ta høyde for hvilke kostnader som har påløpt som følge av bruk av avbøtende tiltak i kapasitetsberegningen. Det trekkes også frem at metoden skal inneholde ordninger som gjør det mulig å overvåke bruken av avbøtende tiltak med tilhørende kostnader. Videre skal metoden blant annet gi insentiver til flaskehalshåndtering, inkludert å ta i bruk avbøtende tiltak. Metoden skal også gi insentiver til effektive investeringer. CACM artikkel 74 omtaler i tillegg at metoden skal sikre en rettferdig fordeling av kostnader og inntekter mellom de berørte TSOene.

Forslaget til metoder skal etter CACM artikkel 9 nr. 9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

⁸ Utpekt operatør på markedet for elektrisk kraft

⁹ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

RME skal vurdere forslaget til metode etter CACM artikkel 74 nr. 1 om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet, for eventuell godkjenning etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav c.

RME skal i den forbindelse koordinere med de øvrige reguleringsmyndighetene i kapasitetsberegningsregionen Norden for å komme frem til enighet om metodens innhold etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 1, jf. nr. 7 bokstav a, jf. nr. 10.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår eller metoder om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehals i overføringsnett.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 14. januar 2019 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har truffet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett den 23. april 2024.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfyller kravene i CACM artikkel 74 ved at forslaget innenfor gjeldende rammer definerer en metode for kostnadsdeling ved bruk av spesialregulering og mothandel som har grensekryssende relevans i CCR Norden. Metoden beskriver situasjonene der deling av kostnader og inntekter skal benyttes. RME vurderer at metoden bidrar til en rettferdig fordeling av kostnader og inntekter mellom de berørte TSOene. Dette oppnås ved

- 1) lik fordeling av kostnader og inntekter for mellomlandsforbindelser som eies av mer enn én TSO og
- 2) dekning av kostnader av den TSO som er ansvarlig i kontrollområdet der flaskehalsen oppstår.

Dokumentasjon på aktivert spesialregulering og mothandel med tilhørende kostnader publiseres på ENTSO-E sin transparensplattform, slik at reguleringsmyndighetene kan monitorere bruken av disse i ettertids. Dette bidrar til transparent og pålitelig informasjonsdeling i henhold til CACM artikkel 3.

Videre vurderer RME at metoden for kostnadsdeling vil fremme effektiv langsiktig utvikling og drift av transmisjonsnettet ved at kostnadsdelingen gir insentiver til å investere effektivt i ny infrastruktur og til å koordinere bruk av spesialregulering og mothandel slik at disse bidrar til en mer effektiv utnyttelse av eksisterende infrastruktur. Dette er i tråd med CACMs overordnede formål om å sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Kravene i CACM artikkel 9 er dermed oppfylt. Samlet sett er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningensregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav a, jf. artikkel 74 nr. 1, jf. artikkel 9 nr. 10, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd, med det innhold som fremgår av vedtakets vedlegg I. Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Karina Agerholm Arentsen
Førstekonsulent

Godkjent av

Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Godkjent av Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:
STATNETT SF

Kopimottakerliste: